

Remissvar över betänkandet SOU 2023:57 Åtgärder för tryggare bostadsområden samt promemorian DS 2023:18

Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor

Åtgärder för tryggare bostadsområden

Individ- och arbetsmarknadsnämnden i Sundsvalls kommun motsätter sig utredningens förslag om att en hel familj riskerar att förlora sitt hyreskontrakt om ett barn som den som står på hyreskontraktet ansvarar för begår brott i lägenheten eller i närområdet. Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen anser att det kan bli svårt för hyresvärderna att bedöma om en förälder har gjort tillräckligt för att förhindra brottsutövningen. Vad ska räknas som att föräldern har vidtagit tillräckliga åtgärder? Är kontakter med skola, socialtjänst och Polismyndigheten tillräckliga åtgärder för att familjen ska få behålla sitt hyreskontrakt? Om insatser har satts in men dessa inte har gett önskad effekt och barnet har fortsatt störa grannar eller försämrat närmiljön för andra som bor i området, ska detta utgöra grund för att avhysa en hel familj?

Individ- och arbetsmarknadsnämnden ser risker med att tillämpningen kan innebära att barnfamiljer vräks från sina hem på godtyckliga grunder om det inte är tydligt definierat vad det innebär att vidta tillräckliga åtgärder för att förhindra brottsutövningen. Vidare ser nämnden risker med att människor som inte begått brott ska ta ansvar för andra individers handlingar genom att hela familjen riskerar vräkning.

Barnets bästa måste vara utgångspunkten och nämnden ser inte hur situationen skulle förbättras eller att kriminaliteten skulle minska av att en familjs hyreskontrakt sägs upp. Eventuellt flyttas bara problemet från ett område till ett annat då även de som vräks måste bo någon annanstans. Syskon i familjen riskerar att drabbas av en rad negativa konsekvenser av en vräkning. Avhysningen kan skapa en mer otrygg situation för de barn som inte längre kommer ha en fast bostad, som rycks upp från sitt sammanhang, som tvingas flytta runt och inte kan umgås med vänner eller läsa läxor hemma längre. Det finns en nollvision om att inga barn ska vräkas från sina hem.

Individ- och arbetsmarknadsnämnden anser att det är viktigt att familjer kan behålla sitt hyreskontrakt då övriga barn i familjen drabbas hårt av att vräkas eller avhysas från sitt hem på grund av att ett syskon hamnat snett och begått brott i närområdet. Barn ska inte behöva ta konsekvenserna för sina syskons handlingar och riskera att hamna i hemlöshet. En familj som blir vräkt har svårt att komma tillbaka på bostadsmarknaden igen och en otrygg bostadssituation leder till en rad negativa effekter för barnen som t.ex. svårigheter att sköta skola, bibehålla viktiga vänskapsrelationer, förlust av socialt sammanhang eller psykisk och fysisk ohälsa. Barn och familjer som förlorar sitt hyreskontrakt och sin bostad riskerar också att drabbas av problem med missbruk. Familjen måste bygga upp nya sociala nätverk, barnen kan tvingas byta skola

och fritidssysselsättningar vilket kan få negativa konsekvenser för barnens möjligheter att klara skolan. Dessa negativa effekter av vräkning av barnfamiljer skulle i förlängningen kunna leda till större problem med otrygghet och kriminalitet. Individ- och arbetsmarknadsnämnden ser enbart negativa konsekvenser av fler vräkta barnfamiljer. Barn drabbas synnerligen hårt av vräkning eller avhysning från sin bostad. Syskon till kriminella behöver stöd för att inte riskera att hamna i kriminalitet och inte fler riskfaktorer som en vräkning innebär.

Nämnden vill understryka vikten av brottsförebyggande arbete och satsningar på trygghetsskapande arbete och instämmer inte i resonemanget att hyresrättsliga åtgärder riktade mot en hel familj skulle komma till rätta med problemen med otrygghet i ett bostadsområde. Nämnden ser ingen korrelation mellan avhysning av barnfamiljer och minskad brottslighet eller att uppsägningen av ett hyreskontrakt skulle ge direkta effekter för tryggheten i ett bostadsområde.

Betänkandet framhåller att en ökad risk för uppsägning skulle innebära att övriga familjemedlemmar får ett tydligt incitament att förebygga brottslighet (SOU 2023:57 s. 148). Individ- och arbetsmarknadsnämnden anser inte att man kan lägga ett syskon eller minderårigt barn till last för vad t.ex. en äldre bror som är aktiv i kriminalitet gör. Barn i en familj ska inte behöva agera för att förebygga brottslighet hos ett syskon, att vidta preventiva åtgärder gentemot ett syskon är ett stort ansvar att lägga på barnen. Syskonen behöver stöd av myndigheterna och inte hot om att vräkas från sitt hem. Det behövs långsiktiga investeringar i socialt och förebyggande arbete samt tidiga insatser för att skapa tryggare bostadsområden.

Individ- och arbetsmarknadsnämnden tillstyrker utredningens förslag om att en hyresgäst riskerar att förlora sitt hyreskontrakt om en inneboende som den som står på hyreskontraktet ansvarar för begår brott i lägenheten eller i närområdet med hänvisning till den nytta det kan göra för merparten av de som bor i de bostadsområden som idag uppfattas otrygga.

Sammanfattningsvis motsätter sig nämnden utredningens förslag om hyresgästens långtgående tillsynsansvar för hemmaboende barns agerande utanför hyresrätten och krav på att vidta kraftfulla åtgärder, men anser att det är rimligt att hyresgästen har ett större tillsynsansvar för andra som hyresgästen ansvarar för som t.ex. inneboende och gäster som begår brott i lägenheten eller försämrar närmiljön för andra som bor i området. Trots att man i betänkandet lyfter fram möjligheter att fortsatt ta social hänsyn och göra nyanserade bedömningar i varje enskilt fall finns dock en oro för att barnfamiljer kommer att avhysas samt att vissa målgrupper kommer att uteslutas från hyresmarknaden och då bli en fråga för socialtjänsten att lösa med alternativa boenden. Ett uppluckrat besittningsskydd för hyresgästerna kan innebära en ökning av antalet vräkta familjer som socialtjänsten måste ordna nytt boende för. Vilket innebär kostnadsökningar för kommunen. Vidare riskerar de som vräks från sina hem att ha svårt att komma tillbaka till den ordinära bostadsmarknaden igen.

Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor

När det gäller promemorian Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor instämmer individ- och arbetsmarknadsnämnden i utredningens förslag kring att stärka det hyresrättsliga skyddet för hyresgäster vars närstående eller tidigare närstående har utsatt hyresgästen eller någon i dennes hushåll för brott. Nämnden anser att det är viktigt att de som utsätts för våld i nära relation ska ha möjlighet att behålla sin lägenhet eller ta över ett hyreskontrakt från en våldsam partner. Nämnden ställer sig positiv till att barnrättsperspektivet förstärks. Vidare ställer sig nämnden också positiv till förslaget om att hyresvärdar ska godta personer med svag ekonomi som utsatts för brott i nära relation som hyresgäster även om de har behov av ekonomiskt stöd eller bistånd.